

Visokočastitemu gospodu korarju

JANEZU KERST. NOVAK-U,

preljubljenemu vodju

hvaležni bogoslovci

o veselem godu

24. junija 1859.

Na stermih hribov gole visočine
Hiteti vidim stare ino mlade,
Opletati s cveticami germade,
Nositi vkup dišeče korenine.

Proroku, ki nam luč pokazal gnade,
Hvaležnosti praznujejo spomine —
Tako častiti dansi vidiš sine
Pobožnih dedov stare še navade.

V spominu vsak nauke Tvoje varje,
Nanašamo jih na serca oltarje,
Da žgali Tebi v čast bomo kresove!

Ljubezin čista Tebi dar zažiga,
Z napisom svitlim kviško plamen šviga:
Očetu naš'mu Bog daj srečne dnove! —

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz bojišča na Laškem. Po kervavi bitvi pri Magenti se je cesarska armada v lepem redu proti Minčiu umaknila in bi utegnila sedaj že tu pripravljena biti, sovražnika po spodobnosti sprejeti. Nazaj umikovaje se je na levem krilu pri mestu Melegnano, ktero je mogel tudi Radecki na svoji poti iz Milana v Verono 1848 hudo krotiti, imela boj s Francozi; mrtvih in ranjenih so imeli naši 379, med katerimi je bil tudi 1 general ubit. Na desnem krilu se je bilo za fml. Urbana bati, da bi ga sovražniki ne zajeli, pa junaško si je odperl pot do armade in že 16. je naznanil telegraf, da je naletel ta general pri Castenedolu na Garibaldi-ta, kterege je proti Breščii zapodil, mu 80 ljudi vzel in jih več pobil. Razun teh manjših bojev ni nič novege bilo. — Francozki general Niel je do Breščie prišel in 50,000 Sardinov je neki odločenih, da bodo Peschiero oblegovali. Iz Francozkega ima, kakor se bere, mnogo težkega orodja in streliva za oblegovanje Peschiere, Verone in Mantove priti in tudi maršal Pelissier ima priti namesti Napoleona, češ saj je to pravi mojster, kateri je celó Sebastopol premagal. Namesti njega bo pa cesar sam prevzel poveljstvo armade na Rajnu. — Bodi si kakor kolj, kmali bomo slišali od kervavih bojev in med rekami Chiese in Minčio bi utegnila prva huda bitva biti. Nadjati se je, da sedaj naši ne bodo čakali, da bi jih sovražnik prijel, ampak da ga bodo oni napadli, ker truden dolgega pota le malo po malem more na to bojišče dohajati.

Iz Dunaja. Ces. patent od 11. t. m., veljaven za vse dežele našega cesarstva ukazuje, da se za čas vojskinih razmer kuponi od narodnega posojila od leta 1854 v cesarskih kasah ne bodo v srebernem dnarju izplačevali, ampak v bankovcih; vendar se bo lastnikom takih kuponov primeren nadavek doplačeval, kateri bo prerajtan po ceni srebernega dnarja; kolikošen pa ima biti ta nadavek, določuje tudi ta cesarski patent ter pravi, da se bo ta nadavek vselej oklical 15. dan tistega mesca pred, ko ima kupon zapasti. Ravno ta cesarski patent zapoveduje, da imajo kuponi imenovanega posojila se pri plačevanju colnine za srebern dnar jemati in ravno tako pri plačevanju davkov. Po takem je še zmirom mogoče, kupone po vrednosti srebernega dnarja oddajati. Ukaz dnarstvenega ministerstva od 15. t. m. dostavlja, da nadavek pri kuponih imenovanega posojila odslej noter do konca mesca septembra (kimovca) je po kurzih srebernega dnarja od mesca sušca, aprila in maja na 25 od sto odločen. — Ta cesarski patent pa ne velja za laške dežele našega cesarstva, ker tukaj

se kuponi imenovanega posojila za davkovske plačila celó ne bodo jemali.

— Za sedaj se še ne morejo nikake reči po pošti v Lombardijo pošiljati, razun v Mantovo in pa dnarji, ki grejo vojaškim ali civilnim osebam italijanske armade. Te poslatve oskerbuje armadna pošta.

— „Wiener Ztg.“ naznanja popolni in natančni spisek zgube naše armade v bitvi pri Magenti. Mrtvih je bilo 63 oficirjev in 1302 vojakov; ranjenih 218 oficirjev (med njimi 5 generalov) in 4130 vojakov; pogrešanih kakih 4000, katerih se je pa pozneje zopet več vernilo k svojim kardelom.

Iz Lombardije. Iz Milana. „Triest. Ztg.“ pripoveduje zanimivo prigodbo, ki se je tisti dan v Milanu pripetila, ko je naša armada to mesto zapustila. Ne ve se, kako je majhna množica graničarjev v Milanu zaostala; ko pride na neki terg, jo obsuje berž veliko serdutih Italijanov in ji žuga s smertjo. Mala množica ne vé družega storiti, kakor da se vkup zbere v kolo in puške nastavi proti zbranemu ljudstvu; v tem hipu priteče tudi vojašk zdravnik, kterege je ravno ta osoda zadela, da je zaostal. Graničarji ga prosijo, naj jim svetuje, kako se rešiti iz te zaderge. Mož bistre glave dá graničarjem svet, naj vsaki vzame otročiča v naročje in tako naj marširajo vsi proti mestnim vratam. Lahi, ko vidijo svoje otroke v rokah graničarjev, osupnjeno in, se ve, da se ne upajo na-nje streljati in z mečem po njih mahati, ker bi s tem svoje otročiče zadeli. Tako so graničarji pod vodstvom verlega zdravnika srečni ušli smertni nevarnosti.

— Iz Milana. Tu so željno pričakovali Napoleona. Mestni odbor mu je poslal pismo udanosti in hvaležnosti, da je pomagal jih osvoboditi. (!) Drugo pismo so podali kralju sardinskemu, v katerem ga prosijo, berž ko berž vlado Lombardije prevzeti.

— Kralj Viktor Emanuel je odstavil, kakor je slišati, vse vradnike, kateri niso Lahi in jih je avstrijski cesar postavil, kakor tudi vse župane mest, v katerih so avstrijski vojaki.

— Iz Benedk. Vsled najvišjega sklepa od 2. t. m. bodo izdajale cesarske kase v lombardo-beneškem kraljestvu dnarne nakaze do 50 milijonov goldinarjev po 10, 100 in 1000 fl., ktere bodo sreberni dnar namestovali. Vsakdo jih bo mogel prejemat za plačilo, ki 10 fl. doseže. Izpisano posojilo se bo moglo samo s takimi nakazi plačevati.

— 14. t. m. so raztrosili hudovoljneži krivo govorico, da so se Avstrijani in Francozi pomirili in da bodo čez tri dni cesarski mesto Francozom in Sardincom izročili. Lahkoverni ljudje so začeli hipoma vojake psovati in misliti, da smejo početi, kar se jim poljubi. Pa kmalo so mogli svojo prederznost terdo plačati. 2 sta bila vstreljena, 3 so bili ranjeni, več so jih pa ujeli in v terdnjave poslali.

Iz Verone. Fzm. grof Gyulai je odstavljen in namesti njega je prevzel general konjištva, grof Schlik, poveljstvo druge armade. Upati je, da bode sedaj sreča se sopeset k naši armadi nazaj vernila.

— Presvitli cesar so jezdili 18. t. m. v Lonato, kjer ste 7. in 8. armadno kardelo utaborjene. S neskončnim veseljem in vriskanjem so sprejeli vojaki svojega vodja.

Iz Českega. Iz Prage je šlo 10 usmiljenih sester v Verono, da bodo ondi ranjenim in ujetim vojakom stregle.

Iz Horvaškega. Iz Zagreba pojde dvajset usmiljenih sester na laško bojišče, da bodo ranjenim vojakom stregle.

Iz Tiroljskega. Nadvojvoda Karel Ludovik, tiroljski cesarski namestnik, je razglasil 10. t. m. iz Botzena sledeče: Prederzni sovražnik se bliža našim mejam; armado hoče od zadej zalesti; torej na noge! k orožju! brabri možaki. V imenu našega presvitlega cesarja in gospoda Vas še enkrat podzovem: branite svoj dom in tako

branite tudi habsburški rod, kateri se še nikoli ni zastoj na Vas zanesel. — Brambovstvo na Tirolskem dobro odseda. Nekaj kompanij je že izmarširalo, mnogo se jih pa še zbera. Vse soseske so obstavljene.

Iz Rusije. „Presse“ piše: 1. in 3. kardelo ruske armade, 120,000 mož, se zbera pri Kališu, 2. in 4. na gališki meji, 5. na moldavski meji, tretjina 6. je v Kavkazu; gardno in grenadirsko kardelo je v rezervi in se ne bo pred začetkom vojske premaknilo.

Iz Italije. Iz Sardinskega. V Turinu kakor tudi v Parizu je zlo govorica, da se ima mladi vojvoda Leichtenberški s sardinskim kraljem za posestvo lombardo-beneškega kraljestva potegovati. Vojvoda Leichtenberški je, ako se ne motimo, vnuk nekdanjega vice-kralja italijanskega Evgenija. Ako je ta govorica resnična, je tudi že omejeno diplomatično pismo ruskega ministra Gorčakova nekako jasno.

— Med Viktor Emanuelom in Napoleonom se vidi nekako mrazenje, kar uni svojo roko po celi Italii steguje.

— Sardinska vlada je, kakor smo že povedali, koj v začetku vojske vse avstrijske ladije zarubila in je takrat rekla, da to zavoljo tega stori, ker Avstrijanci na Sardinskem tako terdo in hudo delajo. Ker se je pa prepričala, da vse to ni nič res, kar se je Avstrijancom očitalo, je oprostila zarubljene avstrijske ladije.

— Iz Genove. „Kreuz-Zeitg.“ piše, da namerjajo v Genovi ogersko kardelo napraviti. Neutralne vlade, zlasti ruska, so pa dale sardinski vediti, da tacih vstajnih homatij nikakor ne bodo terpele.

— Iz Toskane. Princ Napoleon je odrinil s svojo armado; z njo gré tudi 10,000 Toskancov in 800 kónj.

— V Modeni so 13. junija sardinskega kralja Viktorja Emanuela oklicali in vojvodsko vlado preklicali.

— Iz Rima. Nek švajcarsk časniki piše iz Rima: Deželsko gospodarstvo svetega Očeta gré, kakor se kaže, h koncu. Francozki poglavar rimskega mesta, general Goyon, se obnaša, kakor nekdanj pod Napoleonom I. general Miollis. „Smo tukaj na Francozskem“, itd. je rekel unidan Goyon. — Da je papeževega deželskega poglavarstva res že skoraj konec, se vidi iz vsega, kar se poslednji čas v njegovih deželah godi. Ko so Avstrijanci Jankin in Bolonijo zapustili, je oklicalo ljudstvo povsod sardinskega kralja za svojega kralja; Francozi so rekli, da priznajo neutralnost papeževih dežel, že pa so se vsuli po deželi in gredo proti Padu. Še celó v Rimu se zapeljujejo papeževi vojaki očitno k nezvestobi; dva regimenta tujcov sta razpušena in v francozko armado vtaknjena itd.

— Papeževa vlada se je zoper to pritožila, da Francozi in Sardinci v njenih deželah vojake izbirajo in se za vojsko pripravljajo.

Iz Nemškega. „Presse“ piše: V pondeljek 20. t. m. bo imel zvezni zbor v Frankobrodu sejo in govori se za gotovo, da bo pruski zvezni poslanec v tej seji ugodne nasvete dal. Verjetno je, da se bo terjalo, naj vse nemške države svoje armade za vojsko pripravijo. V nemških zveznih državah je to že davno storjeno, in ako Prusija to hoče, bo v 14 dneh v celi Nemčiji armada na nogah, kakoršne še ni bilo nikoli viditi. En milijon hrabrih vojakov bo vzelo orožje v roko in v kratkem bodo stali, kjer jih bo treba, na izhodni ali pa na zahodni strani.

— Iz Berolina. Pruska vlada je 6 kardel svoje armade za vojsko pripravila. Vradni pruski časniki „Preuss. Ztg.“ piše od 17. t. m. med drugim, da pripravljanje pruske armade za vojsko ali kakor Prusi pravijo, „Mobilmachung“, veljá zgolj le za brambo ne za napad; pruska vlada hoče varovati neodvisnost Evrope, ktera bi se spodkopala, ako bi kdo brez dovoljenja velikih evropejskih vlad hotel nov red vpeljati in sedanji stan prederzno prekucniti; Prusija se

ne poteguje za tuj blagor, ona le hoče, da njena beseda veljá v velikem zboru Evrope, ter se bo le vojskovala za prid Nemčije, za svobodo in mir Evrope.

— Bruselski časniki pišejo iz Berolina, da se poteguje pruska vlada za to, da ostanejo Avstriji dežele, ktere ima na Laškem, in da je iz tega namena večji del svoje armade za vojsko pripravila. — Kraljeva pruska vlada je neki tudi posebne pisma na Dunaj poslala, v kterih naznanja, kako se bo obnašala. Prizadjala se bo mir storiti; ako bo njeno prizadevanje brez uspeha v Parizu, bo poslala svoj ultimatum v Pariz in ako se Francozom še to ne bo prileglo, bo to, kakor če bi pruska vlada francozki vojsko napovedala.

— Iz Draždan. 11. junija je bil saksonski državni zbor sklenjen. Minister Beust, kateri je sklepno govoril, je rekel: Njegovo veličastvo, kralj bo spolnoval dolžnosti nemškega vladarja, kakor jih je dosedaj spolnoval; naj derži saksonski narod z njim, ker veljá, dobro pravico ohraniti.

Iz Francozkega. Govorilo se je močno, da pride v kratkem Napoleon iz Laškega v Pariz in da bo izročil poveljstvo armade drugim generalom. Nekaj dni sem je ta govorica omolknila; ker pa se je zgodilo, da so Prusi pripravljeni za vojsko, pravijo, bo cesar gotovo se v Pariz vernil in si potem šel novih lovorovih vencov na Rajnu iskat.

— Bere se, da Francozi ne bodo pred prihodom obseidnih ladij nič zoper Benedke začeli. Terdnjave Lido pri Benedkah pa se lotiti, ne stane tako lahko, ker se večje ladije za to ne podajo, morje namreč je preplitvo. Ladij za streljanje in oblegovanje Benedk z morja, je namenjenih 50 večjih in manjih, na kterih se pelje neki 20,000 Francozov. — Brati je bilo o tem, da se Francozi ne mislijo Benedk naravnost lotiti, ampak skusili bodo na vtoku reke Tagliamento v jadransko morje, in če bodo tako srečni, zdravi in živi na kopno priti, je njih namen, Avstrijance od zadej prijati. Ob enem je odločena armada princa Napoleona iz Toskane skozi Parmo, Modeno ob Padu Avstrijance nadlegovati in če se bo dalo, se za herbtom Avstrijancov z unim kardelom zediniti, ki ima na otoku reke Tagliamento svojo srečo poskusiti.

Iz Angležkega. Novo ministerstvo je tako-le sestavljeno: Granville, predsednik, Campbell kanclar; Gladston, minister dnarstva, Russel, minister unanjih, Levis, minister notranjih zadev. Ministerstvo je bilo z nekimi težavami sestavljeno. Kraljica je naročila Granville-u, naj sestavi ministertvo; s tem naročilom gré k Palmerstonu, kateri je berž rekel, da se ne brani v ministerstvo stopiti, če bo Granville minister. Ta je šel potem družih mož za ministerstvo iskat, pa že pogovor z Russel-om je pokazal, da Granville ne bo svojega namena dosegel. Naznanil je tedaj to kraljici, ktera je Palmerstona poklicala. Koj po pogovoru je šel ta k Russel-u, in misliti se dá, da je Palmerston ministerstvo tako zbral, da bodo liberalni dovoljni. Zdi se, da je Russel že pred sklenil, pod nobenim drugim kakor pod Palmerstonom služiti.

— „Morn. Post“ misli, da je pruska vlada svojo armado zgolj za brambo za vojsko pripravila.

Iz Turškega. Ruski véliki knez Konstantin je prišel 6. t. m. v Carigrad in se je vselil v poslopju, ktero mu je Sultan odločil. — Sliši se, da turška vlada ni voljna, kneza Kuza poterditi.

Darovi za Vodnikov spominek:

Gospod Ivo Baštian, šolski vodja v Terstu	1 fl. k. dn.
„ Mate Baštian, katehet v Terstu	1 „ k. dn.
„ Henrik Ehrenfreund, dijak v Terstu	1 „ k. dn.
Gospodična Kos-Cestnikova	1 „ k. dn.